

Armand GOȘU

**PUTIN ÎMPOTRIVA
OCCIDENTULUI**

RĂZBOIUL DIN UCRAINA
ȘI NOUA DEZORDINE MONDIALĂ

POLIROM
2023

Cuprins

<i>Cuvânt-înainte</i>	5
„În relația cu Ucraina, România s-a uitat spre trecut, iar Polonia, spre viitor”	9
Putin nu se mulțumește cu fâșii din Ucraina, o vrea pe toată pentru Rusia	17
„Regimul Putin se va prăbuși. Gata, se termină!”	27
„Crește riscul unei lovituri de stat la Moscova, dar va urma traversarea deșertului”	35
Va fi atacată Republica Moldova?	43
Războiul Rusiei cu Vestul	49
Războiul, reacția României și soarta Rusiei	55
„Ucraina, alături de Marea Britanie și de Polonia, va fi cel mai important aliat al SUA în Europa”	59
„Situația din Rusia este marea vulnerabilitate a lui Putin”	77
Rusia se pregătește de revanșă în Republica Moldova. Ce mai poate face statul român?	87
Ucraina, aproape de preluarea inițiativei strategice	103
Ucrainenii forțază la Herson căderea lui Putin	109
„Rusia, pe locul întâi între statele care înarmează armata ucraineană”	119
Putin a evitat mobilizarea generală de teamă că războiul s-ar putea transforma într-un război civil în Rusia	127
Contraofensiva continuă, Hersonul va fi eliberat curând	135
„Noul simbol al Rusiei – un baros pătat cu sânge”	139

„Astăzi suntem mai aproape de Orwell decât de Stalin”	157
E un mister cum rezistă Ucraina. S-ar putea trezi rușii cu o dronă care să atace Kremlinul?	167
Mulți comentatori sfârșesc prin a fi idioții utili ai Rusiei	183
Cum vrea Putin să termine războiul	189
„Ești declarat agent străin ca să fii stigmatizat”	197
„Cât ține războiul din Ucraina, Republica Moldova va fi mereu amenințată”	207
Războiul a intrat (și) în casele rușilor	221
„Prigojin a supărat oameni influenți din sistemul militarizat care deține puterea la Moscova”	227
„Elita rusească este paralizată de frică sau de nepăsare”	239
„Abia acum a înțeles Putin cât e de vulnerabil”	251
„Vilnius a fost un duș rece pentru elita de la Kiev”	257
„Povestea lui Prigojin și de ce se tem mereu politicienii ruși de armată”	271
Tot ce trebuie să știi despre războiul de o zi din Nagorno-Karabah	291
„Dosarele cu adevărat importante se rezolvă la Ankara, Moscova, Teheran”	305
România, Polonia și Ucraina – trilaterală care n-a fost să fie	313
Războiul lui Putin împotriva Ucrainei: 20 de luni de coșmar	337
<i>Mulțumiri</i>	349
<i>Realizatorii interviurilor</i>	353

Întrebați de frică, păi, da, cum să nu-ți fie frică, dacă tu nu te mai simți în siguranță pe teritoriul țării tale, la sute de kilometri de linia frontului? Pe lângă asta, în Rusia, frica este o componentă a culturii politice, acolo frica față de nacealnic – șef, stăpân, politician, polițist sau jandarm – e înnăscută. Nu uitați că, potrivit sondajelor de opinie realizate de Levada, 25% din populația rusă declară că a suferit violențe din partea instituțiilor de menținere a ordinii. În Rusia, nu puține fete și femei declară că au fost violate în secțiile de poliție, iar unii bărbați spun că au fost violați, la rândul lor, în dubele poliției, cu ocazia intervențiilor brutale din ultimii ani împotriva demonstrațiilor de protest. Nouă, celor care stăm în fotoliile noastre confortabile, la București sau la Londra, ne este foarte ușor să spunem: „Fiindcă nu v-ați răsculat, sunteți la fel de vinovați precum Putin pentru ce se întâmplă în Rusia”. Însă uităm două lucruri: frica teribilă care, de generații, le este indusă rușilor și faptul că încă de la naștere sunt obișnuiți cu violența pe care instituțiile statului o exercită asupra propriilor cetățeni.

„Nu ne vor lua independența, nu le vom da nimic”, declară președintele ucrainean. În ce condiții vom putea vorbi de pace? Ucraina spune că nu o să cedeze nimic.

Președintele ucrainean a spus în ce condiții poate să încheie pacea: retragerea trupelor ruse, eliberarea întregului teritoriu ocupat, garanții ferme de securitate pentru Ucraina, plata de compensații pentru daunele de război produse de Rusia, care să fie folosite la refacerea infrastructurii ucrainene. Vorbim de sume uriașe, sute de miliarde de dolari.

Și Rusia le-ar putea accepta?

În momentul acesta, nu. Spune că va face pace dacă Ucraina renunță la teritoriile ocupate și se îndepărtează de Occident.

Ar fi deci un fel de pace contra teritorii. Ucrainenii spun că așa ceva este inacceptabil.

Lumea occidentală care sprijină Ucraina afirmă că în secolul XXI nu poți să gândești în paradigmă teritorială de secol XIX, pentru că astăzi Rusia mușcă din Ucraina, mâine o să ceară Dobrogea fiindcă vrea să aibă graniță comună cu Bulgaria, iar peste doi ani o să ajungă la Lisabona.

Care ar fi condițiile pentru ca Rusia să accepte înfrângerea sau să poarte un dialog?

Dacă Occidentul ajută Ucraina suficient de consistent încât aceasta să repurteze victorii militare în ciuda resurselor enorme de care beneficiază armata rusă, atunci Rusia se va recunoaște înfrântă. Chiar și cu Putin la Kremlin. Deși lucrurile s-ar simplifica foarte mult în cazul ieșirii lui din scenă.

Multe dintre soluțiile ce ar putea apărea se vor naște în funcție de evoluția scenei politice de la Kremlin. În momentul acesta, mi se pare mult mai important să știi și să înțelegi ce se întâmplă la Moscova, pentru că deznodământul acestui război depinde și de evoluția din teatrul de operații, dar depinde foarte mult și de ce se întâmplă pe scena politică rusă.

În toamna trecută, Putin a reușit să-i păcălească pe ruși. El a pus înfrângerea de la Herson pe seama militarilor. Amintiți-vă de înregistrarea întâlnirii dintre Serghei Șoigu, ministrul rus al apărării, și Serghei Surovikin, comandantul trupelor ruse din Ucraina, la care acesta din urmă a afirmat că trebuie făcut un pas tactic, adică să se retragă, iar Șoigu a răspuns: „Da, sunt de acord, executați”. În săptămânile următoare, Putin a dispărut din peisaj. Așadar, retragerea, eșecul militar de la Herson, totul a fost din vina militarilor. Încă ceva. Putin e un politician-teflon: nu știe nimic, n-a văzut nimic. Nu se prinde nimic negativ de imaginea lui. Și va putea să facă asta

atât timp cât va controla mass-media. Dacă în primăvară Rusia nu va reuși o victorie, nu va obține ceva palpabil, să ocupe ceva, să cucerească întregul Donbas, ceva, acolo, să livreze populației, ce va face Putin? Va pretinde că a obținut. Dacă nici asta nu va putea, atunci se va gândi la un transfer de putere. Dar cred că e cam târziu pentru asta. Depinde și de reacția elitei rusești. Pentru că s-ar putea să aibă probleme acasă, presiunea pe el să fie atât de mare încât să îl oblighe să-și caute un succesor, să încerce un fel de transfer de putere în cadrul căruia să obțină niște garanții pentru el și pentru primul său cerc, pentru principalii colaboratori.

Populația din Rusia încă vede ce se întâmplă în Ucraina drept o acțiune împotriva teroriștilor?

Asta aș vrea să înțeleg. Aș fi vrut acum să fiu în Rusia și să văd, să merg pe stradă și să vorbesc cu oamenii, să înțeleg ce gândesc ei. De multe ori, noi, în analize, în comentariile noastre, luăm dorința drept realitate. Urmăresc numeroase surse de informare din interiorul Rusiei – Telegram, persoane particulare, instituții publice sau private – și văd foarte multe reacții, nu știu cât de autentice, dar tare mi-e teamă că avem de-a face în Rusia cu un fenomen pe care noi, românii, ar trebui să îl înțelegem mai bine, pentru că avem experiența regimului comunist, a dictaturii lui Ceaușescu, când populația era îngrozită de Securitate. În plus, datorită televiziunilor, propaganda rusească e foarte puternică și eficientă.

De pildă, acum câteva zile, o femeie din Novosibirsk a fost sunată în timp ce se afla într-un autobuz plin cu călători și i s-a comunicat că i-a murit fiul în război. Femeia a început să plângă, să povestească cum îi pregătise fiului ei medicamente, să îi trimită pe front. În înregistrarea făcută de un alt pasager nu i se vede fața, e filmată din spate. Femeia țipă și blestemă, însă nu-l blestemă pe Putin, ci Ucraina.

Asta înseamnă că propaganda Kremlinului a avut succes: cel puțin pentru câteva generații, imaginea Ucrainei va fi asociată cu răul suprem. În ochii acestor oameni, nu Putin e vinovat. Nu e vinovat comisariatul militar care le recrutează copiii, nu-s vinovați cei din elita politică rusă, care au susținut acest război. E vinovată Ucraina, care se apără de invazie, că fiul acelei femei a murit acolo. Asta spune o rusoaică simplă, cu basma pe cap, în Novosibirsk, într-un autobuz în care călătoresc oameni înghețați de frig.

Președintele ucrainean a fost în America. Sunt dispute în America, dar și în Europa în privința ajutorului acordat Ucrainei. Care sunt țările ce duc o politică pro-rusă? Austria, Ungaria?

În cazul Ungariei, este o politică asumată oficial. Vorbim de jocul obișnuit al lui Orbán. Premierul Ungariei este, la rândul lui, un geniu al propagandei, al manipulării populației, un lider și un teoretician al suveranismului, al lumii iliberale. Austria are altfel de interese. E o țară neutră, a avut un alt tip de relație, mult mai veche, cu Imperiul Rus, apoi cu Uniunea Sovietică, iar marja ei de acțiune e destul de limitată. Ungurii pot mai mult și fac mai mult pentru a susține Rusia. Pot să blocheze la un moment dat niște ajutoare pentru Ucraina. Pot să blocheze întâlnirile dintre Comisia NATO și Ucraina. Dar, până la urmă, lucrurile astea nu sunt chiar atât de importante, dacă țările UE și NATO vor cu adevărat să livreze ajutor Ucrainei. Și s-a văzut asta, au livrat, cedând la șantajul Ungariei.

Funcționează însă foarte bine relațiile directe: Statele Unite – Ucraina, Marea Britanie – Ucraina, Canada – Ucraina. Vedeti, în cadrul NATO, sunt tot felul de mici alianțe cu geometrie variabilă. Sigur, există alianța mare NATO, dar, chiar dacă ești membru NATO, tu ai nevoie și de acea relație specială cu parteneri foarte puternici, care să sară să te ajute

la nevoie. De exemplu, România nu se bazează pe Grecia și nici măcar pe Turcia, care și ele sunt state membre NATO, nu? Dar se bazează pe cel mai important aliat din NATO, SUA, care au militari dislocați în Dobrogea și la Deveselu. Sau pe Marea Britanie, Franța, Germania ori Canada, chiar dacă ele sunt mai departe.

N-aș exagera așadar importanța acestor, să punem niște ghilimele totuși, „aliați ai lui Putin”, pentru că apartenența la clubul occidental te obligă să respecti niște reguli, niște standarde. Or, nu poți să mai fii aliatul lui Putin după crimele odioase de la Bucea, după Irpin, după bombardarea Teatrului Dramatic din Mariupol.

Merg des în Occident și pot să compar mass-media din România cu mass-media de acolo, cu televiziunile naționale, cu radiourile naționale. Acum, de sărbători, în Franța, pe programele de știri, jumătate din retrospectiva anului a fost dedicată Ucrainei. Sunt zeci de corespondenți de presă francezi, italieni, spanioli în Ucraina. Subiectul Ucraina deschide programele de știri din Franța. La fel și în Spania. Am putea spune: „Sunt țări îndepărtate, ce îi interesează pe spanioli ori pe francezi ce se întâmplă în Ucraina?”. Ei bine, se pare că îi interesează foarte tare ce se întâmplă în Europa de Est. România, care e cel mai aproape de Ucraina, având cea mai lungă graniță cu aceasta dintre statele clubului occidental, pare mai puțin interesată de ce se întâmplă acolo.

În 2023, vedeți un pericol în relația Statele Unite ale Americii – China – Taiwan? Crește tensiunea acolo?

Nu cred, pentru că Xi Jinping și-a atins scopul de a rămâne la putere. În momentul acesta, e o criză politică internă în China din cauza politicii zero Covid, președintele țării a început să fie contestat, elita politică din jurul lui n-are nevoie tocmai acum de o confruntare decisivă cu America. Sigur,

chinezii sunt aliați cu Putin, sprijină Rusia, urmăresc ce se întâmplă în Ucraina, dar au reacționat mult sub așteptările președintelui rus, cel puțin în primul an de la declanșarea invaziei. China n-a îmbrățișat integral poziția Rusiei, ci a recunoscut integritatea teritorială a Ucrainei. Rusia nu a găsit susținerea totală de care are nevoie – politică, economică, livrare de tehnică militară și mai ales de muniție pentru artilerie – decât la Coreea de Nord, Iran și Belarus, dar aceste țări nu pot înlocui China și India, cu care Lavrov și Putin se laudau că au o relație specială.

Cum stăm pe plan intern? Dacă războiul din Ucraina, atât de aproape de România, va continua în 2023, ce se va întâmpla în țara noastră în 2024, an electoral important? Cum credeți că va influența războiul alegerile?

Grea întrebare. Să știți că România și, în general, ce s-a întâmplat în toți acești ultimi 30 de ani în țara noastră reprezintă cel mai mare mister pentru mine. Îmi este mult mai ușor să înțeleg Rusia sau Ucraina decât România. Lipsesc cărțile de istorie recentă care să analizeze tranziția românească. Pentru că nu ai date, este prea multă propagandă, dezinformare, eu nu îmi pot da seama care sunt trendurile adevărate în România. Institutele de sondare a opiniei publice sunt controlate de diverși moguli și baroni și nu au un prestigiu suficient de puternic încât să le iei în serios, să te poți încrede în rezultatele lor. Și mai e și impresia că în România a revenit schizofrenia, că oamenii evită să mai spună ce gândesc și e puternic acest sentiment că undeva, în profunzimea țării, crește nemulțumirea, se adună acolo niște forțe care e posibil să țâșnească în 2024, când ne-am putea trezi cu surprize foarte mari. Eu am mai trăit sentimentul acesta în 2003-2004, când lucrurile păreau bătute în cuie, Năstase părea președinte 110% și, așa, ca o vijelie, în toamna lui 2004 a venit Revoluția